Nicolaus <de Lyra> [Oth.]: Biblia latina. [Enth.:] Postilla / Nicolaus de Lyra [u.a.]

Nürnberg: Anton Koberger, 1485 Seite 620

Prologus

meã. ps. In circuitu impij ambulãt. q Atq3 i eo ⁊c. .i. iudicant. r Si alijs ⁊c. i. ꝓtegatis me oꝛõnibus: qꝛ nolo ↄtendere cũ eis ⁊ hoc ẽ qd subdit. s Ego sciens ⁊c. supbie ⁊ cõtumelie ꝑponendã. t Illius semꝑ ⁊c. i. in corde deliberaui. v Custodiam vias meas. i. actiões ⁊ verba.

x Ut nõ delinquã ⁊c. ne loqñdo dem aditum calũniosis in q̊ sepe fit turbatio vt dicant nõ dicenda ideo.

y Posui ori meo custodiam .i. silentiũ. qꝛ custodiui os meũ ne incõgrua exeant.

a Cum cõsisteret ⁊c. querẽs calumniã. obmutui. i. penitus tacui. b Et humiliatus sum. h .d. vt intelligas silentiũ purũ nõ dolosum. Uel humiliatus sum. i. paratus improperia ab eis humiliter sustinere. c Et silui a bonis. que docerem cõtemnentes qui causas cõtentõis querunt ne margaritas spargerem ante porcos Math. vij. a. Nolite sanctũ dare cani. ⁊c: neq3 mittat⁊ margaritas ante porcos: ne forte conculcent eas pedibus suis ⁊ ↄuersi dirumpant vos.

Explicit qualitercũq3 expositio istius prologi galeati.

Primi libri Regũ incipit prologus.

PEr me reges regnãt Prouer. viij. Sicut dictũ fuit in principio libri iudicũ populus isrl' post ingressum terre ꝓmissionis habuit triplicẽ modũ gubernatõis: quia primo fuit gubernatus ꝑ iudices vsq3 ad saulẽ. secundo ꝑ reges a saule vsq3 ad captiuitatem babilonicam: tercio ꝑ pontifices a reditu dicte captiuitatis ⁊ citra. de gubernatõne aũt populi sub iudicibus vel potius d' deo populũ gubernante ꝑ iudices actũ ẽ in libro iudicũ: sicut dictũ fuit ibidẽ. Et eodem modo in libris regum ⁊ palip. agit᷑ de deo gubernante ꝓplm ꝑ reges. ⁊ hoc ẽ qd dꝛ i ꝟbo ꝑassumpto: Per me reges regnãt. In quo quidem verbo primo tangit᷑ hꝯ gubernatõis rector principalis cũ dꝛ. Per me. qꝛ verbum ꝓpositum dicit᷑ in ꝑsona sapientie increate: q̃ deꝯ ẽ. secundo tangit᷑ rector ministerialis: cum dꝛ reges in plurali: qꝛ sub vno rectore primo qui deus ẽ sunt multi reges generis humani. Circa primũ sciendũ: ꝙ sicut dicitur in libro de causis ꝓpositione prima: prima causa plus influit in causatũ q̃3 causa secunda: ⁊ iõ deus q̃ ẽ primus ⁊ vniuersalis rector totius creature plus facit ad gubernatõem cuiuslibet cõitatis q̃3 omnes alij: immo sine ipõ alij nihil pñt facere: ꝓpter qd de ipõ dicitur Sap. viij. Attingit a fine vsq3 ad finem fortiter: ⁊ disponit omnia suauiter: ⁊ iõ in ꝑsona ipius dicitur Prouer. viij. Per me potẽtes impant: ⁊ legũ cõditores iusta decernunt. Circa secundũ cõsiderandũ ꝙ licz deus omnia gubernare possit ⁊ regere ꝑ seipm: tñ ad conseruandũ pulchritudinẽ vniuersi que cõsistit in ordine ꝑtium adinuicẽ: ⁊ ad deũ sicut ad primũ ducẽ: inferiora regit ꝑ media: vt corpalem creaturã ꝑ spũales ⁊ eodẽ modo vulgares hoĩes ꝑ reges. Sciendũ tñ ꝙ in populo isrl' aliq̃ fuerunt reges ex diuina ꝑmissione ad malũ populi subiecti: de quibꝯ dicit dñs Osee. viij. Ipsi regnauerunt ⁊ nõ ex me. Aliqui aũt fuerunt ex diuina ordinatõe ad bonũ populi subiecti: ſm ꝙ dicit. ij. Paralip. viij. Num ignoratis ꝙ dñs deus israel dederit regnũ dauid sup israel in sempiternũ ⁊c. de istis aũt tribus vicz de deo principalr̃ populũ israel regẽte: ⁊ de bonis regibus ex diuina ordinatiõe institutis ad populi ꝑmotõz ⁊ de malis ꝑmissis a deo regnantẽ i populi delinquẽtis penaz: ſm qd dicitur Osee. xiij. dabo tibi regem in furore meo: tractatur in libris regu3 ⁊ palip. vt patebit ꝓsequẽdo.

queritis in sepulchro[m] q̃ hꝯ iã ad p̃rem xp̃c ascendit vt ↄ latrantes canes[n] q̃ aduersum me rabido ore[o] deseuiunt[p] ⁊ circueũt ciuitatem: [q]atq3 in eo se doctos arbitrãt: [r]si alijs detrahãt oꝛonum viaꝝ clypeos opponatis[s] Ego sciẽs hũilitatem meã[t] illius sp̃ snie recordabor. Dixi[v] custodiam vias meas[x] vt nõ delinquã i lingua mea[y] Posui ori meo custodiã.[a] cum cõsisteret peccator aduersũ me. Obmutui[b] ⁊ hũiliatus sum[c] ⁊ silui a bonis.

Explicit ꝓlogꝯ. Incipit liber Samuelis ꝑmus.

Caplm. j.

[a]FUit vir vnꝯ de ramathaim sophim de mõte ephraim:[b] ⁊ nomẽ eiꝯ helchana filiꝯ hieroboã filij heliu filij thau: filij suph:[c] ephrateꝯ: ⁊ habuit duas vxores

Caplm. j.

CIrca materiã igit᷑ istiꝯ libri ⁊ paralip. sic ꝓcedit᷑: quia ꝑmo describitur populi israel ꝑ reges gubnatio. secundo huiꝯ gubernatõis quadam recapitulatio ⁊ suppletio in libris palip. Prima in duas: qꝛ primo agit᷑ de regno isrl' vnico: secũdo de biptito tercio ⁊ quarto libro. ꝓpter qd liber regũ apud hebreos in duas ꝑtes diuiditur: ita ꝙ ibi duo sunt libri tm̃. Primus qui vocatur samuel ↄtinens primũ ⁊ secundũ libꝝ regũ. Secundꝯ vocat᷑ malachim. i. regũ ↄtinens terciũ ⁊ quartũ. Prima adhuc in duas: qꝛ primo agit᷑ de rege seu de regno israel ex electõne: secundo ex paterna successione libro secundo. Circa primũ sciendũ ꝙ vbi inchoat᷑ vnꝯ modus regiminis: ꝑcedens modus terminat᷑ ibidem. Et iõ primo agit᷑ de terminatõe regiminis sub iudicibꝯ: secũdo de inchoatõne regiminis sub regibus. ix. ca. Circa primu3 sciendũ ꝙ occasio terminatõis regiminis iudicũ: ⁊ petendi regem sup populũ fuit malicia filioꝝ heli ⁊ samuelis: vt hꝛ. j. viij. ca. ⁊ iõ primo agit᷑ de natiuitate samuelis sub heli iudice: secũdo de malicia filioꝝ vtriusq3. ij. ca. ibi Porro filij heli filij belial. Prima in tres: qꝛ primo describitur ipius anne petitio: secũdo petitõis exauditio: ibi Cognouit tunc helchana: tercio gratiarũactio: ibi Et orauit anna. Prima adhuc in duas: qꝛ primo describit᷑ occasio petendi. secundo modus postulandi: ibi Surrexit aũt anna. Occasio autẽ petitõis anne fuit malicia fenẽne exprobrãtis ei sterilitatem etiã in diebus solẽnibus qñ debebat eẽ in quiete orõnis. Et hoc e qd dꝛ. a Fuit vir vnus de ramathaim. ꝑ m. in fine debet scribi: quia sic ẽ in hebreo: ⁊ ẽ ramathaim vna dictio. Ex quo patet error illoꝝ qui scribunt n. in fine facientes inde duas dictõnes: ita ꝙ li in sit ꝑpositio iuncta cum dictõe sequẽte: vt ramatha sit nomẽ ville: ⁊ sophim nomen regionis in qua est ramatha: ⁊ hoc dictum ꝓcedit ex ignorantia hebraice veritatis: sic igitur exponunt hebrei de ramathaim sophim. i. de excelsis respicientibus. quia sunt ibi duo montes mutuo se respiciẽtes. Aliter exponunt alij de ramathaim sophim. i. de excelsis respicientium vel speculantiũ: quia li sophim qd ẽ pluralis numeri indifferenter põt stare pro quolibet casu: eo ꝙ noia hebraica sunt indeclinabilia: ⁊ dicuntur excelsa respicientiũ: quia inde põt videri longe: ſm alios ꝟo dicuntur excelsa speculantium: quia ibi habitabant viri in lege studiosi. b Et nomen eius ⁊c. iste fuit leuita de filijs chore. vt habetur. j. paralip. vj. c Ephrateus. non ꝙ eẽt de tribu ephraim: sed qꝛ manebat in monte ephraim: vt ꝑdictu3 est: sicut aliquis dicitur ciuis parisiensis q̃3uis sit natione anglicus. Aliqui ꝟo dicunt ꝙ dꝛ ephrateus ab ephrata que altero noie dꝛ bethleem eo ꝙ mater eius fuit de bethleem sed hoc nõ ẽ verisimile: qꝛ filij nõ cognomi

TECHNISCHE UNIVERSITÄT DARMSTADT
http://tudigit.ulb.tu-darmstadt.de/show/inc-iv-254/0619
Universitäts- und Landesbibliothek Darmstadt
gefördert durch die DFG